

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

Szerkesztik: **Dr. KUN BÉLA** és **Dr. RÉVÉSZ IMRE.** Főmunkatárs: **Dr. SZÁSZ IMRE.**

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Megfigyelések kanonika vizitáción.

Pénzben és kenyérben olyan nagyon szegény világunkban jól esett vizitacionális útunkban hallani és látni sok szerető és áldozatos szívnek beszédét és cselekedetét. Ezek a beszédek és ezek a cselekedetek megerősítettek bennünket és megerősíthetnek minden református atyánkiát abban, hogy magyar református egyházunkat se az anyagi összeroppanástól, se a hitbéli elsovadástól féltünk nem kell. Nem, mert amíg a református lelkek olyan megnyilatkozását és megmozdulását hallhatjuk és láthatjuk, mint amilyenekről itt megemlékezem, addig nekünk, egyházunknak, vallásunknak nem árt hat se belső, se külső ellenség.

Így egyik egyházban a presbiteri gyűlésen szó volt az egyház súlyos terhéről, ezerféle anyagi bajáról. Keresték, kutatták a kibontakozás útját a vének, mi is, vizitátorok, igyekeztünk tanáccsal szolgálni nekik. Egyik presbiter megemlíti, hogy nem volna-e jó és célhoz vezető a belhivatalnokok földjét eladni, az eladási árból az egyház adósságát rendezni és a belhivatalnokokat egyházi adóból készpénzzel fizetni? Erős ellenzésre talált ez az indítvány. Az ekklesia földjét nem adjuk el, nem is adhatjuk el, nem mi szereztük, atyáink gondoskodtak arról annak idején — mondották többen. Az egyház főkurátora ezután szelíd szeretettel, de komoly határozottsággal így szólt: „Elvégre egyházunk kínos vergődését tétlenül nem nézhetjük tovább, azért vagyunk itt emberek, hogy segítsünk rajta, teljesítsük hát kötelességünket. Indítványozom, hogy írjuk össze az egyház összes adósságát és azt adókulcs szerint vessük ki, fizessük be és mindenki által fizetessük be. Én tudom — úgy mond — durván számítva, reám 3000 P esik, 8 napon belül én ezt befizetem. Presbiterestvéreim kövessenek! Nincsen okunk és nincsen jogunk kételkedni, hogy a kijelentést a tett követte-e?!

Másik egyházban a lelkipásztor azt beszélte el nekünk, hogy egyházuk a tél folyamán nehéz, sőt kínos helyzetbe jutott. Nem tudták volna tartozásuk kamatját előteremtteni. Leg-

végül a kurátorral felkereste a lelkész egyházuknak egyik tagját és kölcsön kért tőle az említett célra 220 P-t, vagy pedig úgy kérték tőle ez összeget, hogy jövő évi egyházi adójába majd betudják. Nem farizeusi, hanem publikánusi módon, Isten előtti mély alázattal így szólt ez az ember: Egyházamnak kölcsön nem adok, egyházi adó betudását nem ismerem, köszönöm, hogy őszinték voltak hozzám, boldog vagyok, hogy adhatok egyházamnak ingyen, a Lélek indításából.

Könnyeztek mások is, könnyeztünk mi is, amikor egyik gyülekezetben elmondta a tanítónő, hogy a nagy szegénység miatt az V—VI. o. leánykák ebben az esztendőben nem tudtak venni a kézimunka készítéséhez szükséges anyagot és hogy valamivel mégis foglalkozzanak és szolgáljanak is, a kisebb szegény gyermekek ruhácskáit varrogatták, foltozgatták, a szegényakció útján kapott ruhakelméket is ők varrták meg, készítették el a tanítónő irányítása mellett. Láttuk is ezeket a gyermekkéz varrta gyermekruhácskákat. Nagyon egyszerűek, de nagyon szépek voltak.

Másik gyülekezetben a különösen szűkös tavaszi hónapokban gondoskodott a lelkipásztor a tanítókkal 30—40 szegény iskolásgyermek napi ellátásáról sorkosztolás útján. Megtudták ugyanis, hogy ezek a gyermekek otthon napokon át még kenyeret se esznek, mert nincsen. A gyülekezetnek tehetősebb tagjait felkérték és a Krisztus nevében elkötelezték, hogy naponként felváltva sorba gondoskodjanak e 30—40 gyermek egyszerű, de elégséges ellátásáról. Egyik kenyeret és szalonnát, a másik tejet, vagy meleg ételt küldött fel és adott a kicsinyeknek, kikre vonatkoztatva mondotta Jézus: És aki egy ilyen kisgyermeket befogad az én nevében, engem fogad be. Eme kicsinyek közül egyet is meg ne utáljatok. (Máté 18: 5, 10.)

Sz. I.

(Folytatjuk.)

A Szeretetszövetség nem újabb teher, hanem újabb alkalom a szolgálatra.

Könyvtár maradjon-e a kollégiumi könyvtár ?

Úgy vettem ki a D. P. L. 24. számának tudósításából (A nagy csata), hogy a kollégiumi könyvtár átadásánál két fajta indokok mérkőznek az *akarás* bírásáért: az *értelmi* és *érzelmi* indokok. A szembenlevőknek az a kölcsönös megértése, amellyel egymás indokait a másik szempontjából döntő jelentőségűeknek tartják, nekünk, kívülállóknak, olyan, mint az egyszeri magyarnak az a predikáció, amelyet olyan szépnek tartott, hogy nem értett belőle semmit.

Azt nem értem ebben a nagyon szép egyetértéssel vívott harcban, hogy ezt az egész lelki-világhoz mérten mégis csak egyszerű ügyet miért kell az *értelem* és *érzelem* két szédületesen magas kategóriája szerint bírálni el, s miért kell félnaphosszat azon a bölcséleti tételen rágódni, hogy ha az akaratot az érzelem és értelem egymással ellentétes irányban akarja befolyásolni, melyiknek kell félre állani: az értelemnek-e, vagy az érzelemnek. Nem lehetne egy kicsit alább szállani és átlátszóbb, kézenfekvőbb és olyan természetű szempont szerint ítélni meg a könyvtár ügyét, ami a könyvtár lényegéhez közelebb áll: nevezetesen *könyvtári szempontból*? De úgy veszem észre, úgy vagyunk mi e kérdésben a könyvtári szemponttal, mint a zsidó az igazsággal. Mikor ugyanis ezt, két egymással szembe került barátja vitás ügyének tisztázásához tanunak megidéztek s töprengett, hogy vajjon melyiknek a javára valljon, a rabbi azt a tanácsot adta neki, hogy legjobb lesz, ha megmondja az igazat. „No, lám, hogy erre nem is gondoltam!” — kiáltott fel a zsidó.

Hát mi már mégis csak gondoljunk könyvtári szempontokra is a könyvtár sorsának intézésénél, s ha már mindenáron nagyon mélyen akarunk járni, akarom mondani: nagyon magasan akarunk szárnyalni, akkor az értelem és érzelem közül annak a szempontjából döntsük el a kérdést, amelyikhez a könyvtár közelebb áll, amelyiknek célját szolgálja a könyvtár.

Ez pedig kétségtelenül az értelem és nem az érzelem. Minden könyvtár ismeretek terjesztésére és értelem fejlesztésének céljára jön létre. Létre jöttén működhetnek közre érzelmi momentumok, de célja feltétlenül értelmi. Addig van tehát létjogosultsága, amíg ezt a célját szolgálja. Mivel pedig célja értelmi dolog, következésképpen illetékesen csak az értelem, a józan ész intézheti sorsát a maga célja érdekében.

Vagyis szerintem a könyvtárt, ön maga érdekében, s hogy célját szolgálhassa, megfelelő előnyös szerződés birtokában, tulajdonjog fenntartásával át kell adni.

S ha így az érzelem, a maga, egyebütt illetékes helyen való döntő jelentőségét száz százaléig hangsúlyozva és kikövetelve, elismeri a könyvtár kérdését illetően az értelmi indokok illetékességét és így létrejön a fentebb is ajánlott

megoldás, vagy akár az értelem deferál az érzelemnek és elismeri, hogy sokkal krisztusibb egy könyvtárt merengés tárgyává tenni, mint ismeretek kútforrásául megnyitni: akkor bármelyik megoldás majdnem egyformán tisztos magaslattól sokkal inkább be lehet látni és lehet mérlegelni az értelmi, érzelmi mezőket, meg a speciálisan kálvini protestantizmus terjedhetésének érdekszféráját, mint a határozatilag megnyújtott, sokszor sértő személyeskedésekbe csapó szócsatározások árnyékos, zezzugos, visszhangos völgyeiből.

Álljunk fel hát sorba e két szemben levő magaslatra s tegyük fel a Heid. Káté kérdését mindegyiken: „Micsoda hasznunk vagyunk nekünk ebből?”

Ha az érzelempártiak győzelmének a magaslataira állunk és inkább akarjuk a könyvtár bezárását, mint idegen kezelésbe adását, akkor azt látjuk, hogy ez a győzelem nem használt az érzelemnek, mert nem túlságosan dicsekedéses érzelem lehet a mellveregető állítmánykiegészítő „enyém” mellé azt tenni alanyul oda, hogy „ez a célját szolgálni képtelen könyvtár”. Nem használt az értelemnek, mert megszűnt ismeretek forrása, tudomány terjesztője lenni. És nem használt a protestantizmusnak sem, mint általában semmi olyan gyertya, amit véka alá rejtenek.

Ha pedig a józan ész diadalának magaslatairól nézzük az érzelem és az értelem mezejét, meg a protestantizmus érdekszféráját, akkor meg azt látjuk, hogy a diadal mind a háromnak használt. Az értelemnek — természetes, hogy — használt, merthisz a könyvtár az maradt, ami szolgálja célját, sugározza az ismereteket és a tudást. De használt az érzelemnek is, mert mennyivel felségesebb érzés azt tudni egy lobogó fáklyáról, hogy azt mi gyújtottuk és a mienk akkor is, ha most másnak, a mienknél tán nem is szennyesebb keze tartja magasra, mint bevallani, hogy fáklyánk kialudt és nem tudjuk meggyújtani többet! És használt a kálvinizmusnak, mint minden, ami világosságot, tiszta tudományt sugároz és avatatlan, vagy ellenséges kezek nem helyeztek véka alá.

Nagykerekéi.

Hegedűs Kálmán.

EGYHÁZ

Tervezet

a stólamegváltás gyakorlati megoldásához.

Amikor a stólakérdés rendezéséhez hozzászólunk, nem új dolgot hozunk a felszínre. Sok kiáltószó feljajdult már ennek hiánya miatt. Nem számítva a sok hasonló tárgyú, 1800-as keletű cikkezést, a felsőszabolcsi egyházmegye 43/b, a beregi 285., a debreceni pedig számnélküli határozatában már 1923-ban; 1927-ben újra a felsőszabolcsi (10/b.), 1930-ban a szatmári

9—1930. és a debreceni 122—1930. egyház-megye sűrgeti a stólakérdés halasztás nélküli megoldását. Csak az volt a baj, hogyha kiáltó szó volt, pusztán is mindig akadt. Az egyházkerület vagy nem akarta megváltoztatni 402—1923. sz. határozatát (lásd 23—1927., 85—1930. sz. kgy. hat.) ami pedig egészséges lehetett 1923-ban, de a változott lelki és anyagi viszonyok által nagyon is beteggő tett volt már 1930-ban is, vagy az egyházakra bízta (85—1930.) a kérdés megfelelő elintézését, vagy felterjesztette az Egyetemes Konventre, ahol szintén megoldás nélkül maradt amaz elvi álláspont következtében, hogy „e tekintetben az Egyetemes Konvent nem rendelkezhetik“ (43—1931. sz. konv. hat.).

Végre a legilletékesebb helyen hangzott el a megoldást sűrgető szó s hogy mennyire égető szükség volt erre, misem bizonyítja jobban, mint az, hogy azóta az egyházi lapokban állandóan felszínen tartott és sok oldalról megvilágított kérdéssé vált, ami nem is csoda, hiszen a gyakorló lelkész életének mind a mai napig megoldatlan, de egyszersmind szüntelen kényes és sűrgetős megoldásra váró problémája volt a stólakérdés. Nem volt az a lelkészgeneráció, amelyiknek elevenébe, papi öntudatába ne vágott volna az a mindig arcpirító helyzet, mikor egyik vagy másik hívével lelkészi szolgálata díjazásáért alkudoznia kellett és amelyik ne érezte volna, hogy az az épület, amelyet a lélek talaján évek odaadó munkájával épített fel, egy-egy ilyen alku után úgy összeomlott, mintha futó homok tartotta volna.

Különösen áll ez a tétel a ma élő generációra. A minden háború után szükségszerűen következő lelki depresszió, hitéleti labilitás és a bennünket agyonszorítással fenyegető gazdasági válságból folyó anyagiak felé való nagyobb fokú odafordulás szinte a lelkészi munka eredményességének előfeltételévé tette, hogy a stólakérdés egészséges és megnyugtató megoldást nyerjen s ne álljon szemben az egyháztag, akinek nincs miből fizetnie, a lelkésszel, akinek viszont elengedhetetlen szüksége van még arra a néhány pengőre is. Odajutottunk, hogy vagy minden vonatkozásban lemondunk arról az egyháztagról, akivel egy ilyen vásárba való alkut végigszenvetünk, vagy pedig lemondunk arról a stóláról, mely családunk megélhetésének sokszor igen fontos bázisa.

Természetes, hogy a kettő közül egyik sem lehetséges. A nyájból, különösen mikor amúgy is meg van zavarva, nem szabad csak egynek sem elvesznie, sőt inkább fokozottabb éberséggel, nagyobb szeretettel és maradék nélkül való hűséggel kell utánamennünk még a századiknak is, viszont siratnivalóan szomorú, a stóláról sem mondhatunk le, mert így is rongyos a ruha, lyukas a cipő, fűtetlen a szoba és vékony gyermekeink kezében a szelet kenyér.

Valami olyan megoldást kell hát keresnünk, amelyik mindkét félre nézve megnyugtató

legyen s amelyik még a lehetőségét is kizárja annak, hogy lelkész és egyháztag között valaha is felmerülhetne az alku szükségessége.

Ezt a megoldást a következő alapokon gondolom:

Mindenekelőtt leszögezem, hogy a stólat feltétlenül megváltandónak tartom, mert ha vannak egyházi törvényeink, azért vannak, hogy azokból ne engedjünk egy jottányit sem, hanem az egyházi élet minden vonatkozásában és megnyilvánulásában a legszigorúbban alkalmazzuk őket, ami azt jelenti, hogy az E. T. III. tc. 22. §-a félremagyarázhatatlan és ad hoc kivételt nem ismerő rendelkezése szempontjából vizsgáljuk a stólakérdést, nem is lehet más törvényes jogalappal bíró álláspontunk, mint az, hogy mivel a stóla is lelkészt illető fizetés, azt a lelkész nem szedheti közvetlenül a hívektől, vagyis a stóla az egyházi törvények rendelkezése szerint is feltétlenül megváltandó.

Viszont a háromféle stóla közül a keresztelést egyszersmindenkorra elengedőnek gondolom, mivel az anyakönyvezésre hivatkozás annyira gyenge érv, amit mi nem engedhetünk meg magunknak. Nekünk csak olyan álláspontunk lehet, amit száz százalékig tudunk védeni, már pedig ez az álláspont ezzel az érveléssel semmiképpen, vagy legalább is nagyon gyengén védelmezhető akkor, amikor az állami anyakönyvvezető ingyen végzi az anyakönyvi bejegyzést, holott az ő anyakönyve a hivatalos és nem a mienk.

Marad tehát, mint megváltandó, az esketési és temetési stóla. Ezeknek a megváltását nem bíznám a presbiteriumokra, mert

1. igaz ugyan, hogy a helyi körülményeket a presbiteriumok ismerik legjobban, de éppen e helyi körülmények sokfélesége miatt az a helyzet állana elő, hogy ahány egyház van, annyiféle eljárás lenne s vajjon ki tud megnyugtató garanciát adni arra nézve, hogy a sokféle eljárás valamennyi egészséges lesz? Ma, amikor az egyházi életben a mindenütt egyforma eljárás és elbánás nagyon helyénvaló tendenciáját látjuk megnyilvánulni, nem engedhetjük meg magunknak, hogy ezen a tendencián a stólamegváltás százféle módja rést üssön. Amilyen szükség volt pl. a liturgiabeli egységre, époly szükség van e téren is az egyöntetű eljárásra.

2. Mi lenne ott, ahol a presbiterium a nyomasztó gazdasági helyzetre hivatkozással nem akarna újabb adóterheket vállalni s nem akarna megváltani a stólat? Vagy ha megváltaná is, esetleg oly csekély összeggel váltaná meg, amiben a lelkész csonkulást látna? Mindkettő olyan eset, ami könnyen adódhatik s akkor nem lenne más, mint veszekedés, felebbezés, bíróság, ami után a lelkész akár be is zárhatná a templomot. Ha pedig nem akarna jogos igényének érvényt szerezni, mindig ott lenne a lelkében valami keserűség, ami lelkészi munkájára legalább is retardálólag hatna.

Szerény véleményem szerint az egyetlen megnyugtató eljárás az lenne, ha a felsőbb hatóság rendeleti úton vinné keresztül a stóla megváltását. Ennek módjára nézve az alábbi elgondolásom van:

(Megjegyezni kívánom, hogy alább következő számításaimnál az 1929. évi püspöki jelentés statisztikai részét vettem alapul, mivel, sajnos, közelebbi kimutatás nincs kezeim között s így elgondolásom számszerű része természetesen a mai viszonyok és adatok szerinti módosításra szorul.)

1929-ben házasságot kötött 8762 pár, amelyből egyházi megáldásban 7546 pár részesült. Számításaimnál azonban mégis az előbbit veszem alapul, mivel úgy gondolom, hogyha az esketésért nem kell fizetni, nem nagy fáradságába kerül a lelkésznek, hogy egyetlen pár ne maradjon el a templomból. A 8762 esketés 4 pengőjével számítva 35,048 pengőt tesz ki.

Farkas László,
református lelkész.

(Folytatjuk.)

PROBLÉMÁK

Hol jobb?

Munkakör vagy szolgálati hely változtatók hányónktól megkérdezték ezt már! A kérdés feltevésében benne van a kérdezőnek egész gondolkozásmódja. Még helyesebb, ha úgy mondom, hogy az egész hibás és hamis közfelfogás, amelyik el sem tudja azt képzelni és nem tudja bevenni, hogy valaki a „jobb hely” és „nagyobb jövő” kilátása nélkül nehezebb viszonyok közé és terhebb munka vállalására képes legyen, a méltóság és világi tekintélye rovására.

Az ilyen felfogású emberek soha sem fogják megérteni Kunst Irént és Molnár Máriát és a többi misszionáriusokat, fellengzőnek tartanak azt a lelkészbarátomat, aki így nyilatkozott: „Ha tudnám, hogy mint javító többet használnék az Isten országának, azonnal letenném a palástot!”

A csak anyagiakat és kényelmi szempontokat mérlegelő emberek azt mondják, hogy Baltazar Dezsőnek jobb Debrecenben, mint Szoboszlón, Ravasz Lászlónak jobb Budapesten, mint Kolozsváron! Az ilyen felfogású emberek mit sem tudnak arról, hogy valakinek rendeltetése és elhivatása is lehet!... Nem tudják meglátni azt, amit az Írás így fejez ki: „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket”.

A magam szerény tollával évek óta hangsúlyozom a különböző egyházi lapokban, hogy theologusainkat szolgálatra és nem parókiára kell nevelnünk. Ezt pedig úgy értem, hogy vágyaik netovábbja és álmaik csimborasszója ne egy-egy húsosabb pozíció elnyerése legyen,

hanem a Krisztus szerelmétől szorongatva a szolgálat vágyától égjenek és azt keressék, hogyan, miképpen, mimódon és hol szolgálhatnak mennél többet!...

Tudom, értem a tömérdek ellenvetést, de ha a hibás közfelfogás, ha úgy tetszik mentalitás és rendszer a református egyházban meg nem változik, akkor nemsokára már nem lesz minek megváltozni.

Ezt mi tudjuk legjobban, ezen az exponált helyen, ahol örülnénk, ha legalább a római katolikusok vagy a baptisták ellen kellene védekeznünk!...

Az általam kifejtett álláspont szerint tehát ott jobb, ahol a legjobban kifejthetjük erőnket az Úrért, ahol a legtöbbet szolgálhatunk Neki és ott rossz, ahol ezt nem fehetnők, de ilyen hely ma, azt hiszem, nincs is!...

Balmazújváros.

Kósa Béla.

TUDÓSÍTÁS

Generális vizitáció a békésbányai egyházmegyében.

(Folytatás.)

Május 29-én zuhogó esőben érkeztünk Földeákra, ahol Maklár Károly egyházkerületi főjegyző lekiója és imája után Püspök úr tartott a Jób könyve 29. részének 25. verse alapján megrázó erejű szép egyházi beszédet. Az istentisztelet végeztével a község főterén egybesereglett nagy közönség előtt Harsányi Pál esperes tartott a hősök emlékét megörökítő, hazafias lángolástól áttüzesült ünnepi beszédet, melynek végeztével Püspök úr a hősök szobrát koszorúzta meg.

A tisztelgő küldöttségek közül jelentőségében magasan kiemelkedett *Mátyás Béla* plébános, szentszéki tanácsos üdvözlő beszéde.

Földeák a makói egyház szépen fejlődő leányegyháza, mely Szirbik Sándor makói lelkész gondos vezetése alatt áll. Az alig 400 lelkes kis gyülekezet Isten dicsőségére a múlt évben 740 P-t adott össze jótékony célra és idáig már közel 6000 P-t gyűjtött tagjai között templomépítésre.

A felköszöntőkben gazdag ebéd után a vizitáció Apátfalván át, ahol Püspök urat a község vezetősége üdvözölte, *Magyarcsanád*ra érkezett. A Maros partján fekvő község egész népe ünnepi dísz öltött Püspök úr tiszteletére, aki a templomban Maklár Károly imája után a János IX: 41. alapján a világosságról tartott gyönyörű beszédével ragadta el a templomot zsúfolásig megtöltő nagy közönséget. A község főterén Harsányi Pál esperes tartott a hősök emlékére rendezett ünnepélyen nagyhatású ünnepi beszédet, majd a tisztelgő küldöttségek között a község, a római kath., gör. keleti román

és szerb egyházak és különféle társadalmi alakulatok üdvözlését fogadta Püspök úr.

Magyarcsanád csak 1922 óta vált anya-egyházzá. A trianoni határ közvetlen közelségében levő gyülekezetben Irlanda Dezső lelkész és nemeslelkű felesége buzgólkodása mellett szép és élénk belmissziói tevékenység folyik s maguk a presbiteriek is körzeti beosztásban gondozzák a híveket. Kár, az anyagi megkötöttség miatt súlyos az egyház helyzete.

Május 30-án a reggeli órákban vasúton ment a generális vizitáció *Mezőhegyesre*, hová azt Fáy István főispán, Tarnay Tibor alispán, Nagy Gyula főszolgabíró és több környékbeli lelképásztor is elkísérte. A mezőhegyesi állomáson Püspök urat Varsay Dezső jószágigazgató és Szabó Béla lelkész neje fogadták és üdvözölték. Pompás négyesfogatokon járva szemlélték meg a híres kincstári méneshirtok pompás lótenyésztését, melyhez Gundcerfiziger György méneskari ezredes adott szakszerű felvilágosításokat. Megtekintették a gyönyörű tehénállományt is, melynél közérdeklődést keltett a napi 45.9 liter tejet szolgáltató „Kicsi” nevű tehén, mely „Magyarország legértékesebb tehene” büszke címet viseli. Az uradalom vezetősége pompás ebéddel kedveskedett a vizitációnak, majd gyönyörű uradalmi fogatokon átszállította azt a szomszédos Battonyára.

Szokatlan ünnepi dísz várta Püspök urat *Battonyán*, ebben a nyelvi és felekezeti szempontból erősen elkülönült községben, hol a reformátusok az összes lakosságnak alig $\frac{1}{14}$ részét teszik.

A díszbe öltözött református templom előtt, mely az utolsó helyig megtelt a különféle vallású közönséggel, hogy Püspök úr remek imáját meghallgassa, két új harang várt szentelésre. Egyiket közadakozás, másikat *Görbe Imre* buzgó egyháztag adta Isten dicsőségére. Püspök úr csodaszép áldásmondással avatta fel az új harangokat, melyek óriási közönség jelenlétében húzattak fel rendeltetésük helyére.

Battonyán 1925-ig egyesült protestáns egyház volt, de az evangélikusok akkor különváltak. Az egyházi vagyón a reformátusoké volt és maradt, melyet azóta egész házteleppel, közte egy emeletes bérházzal szaporítottak. Igaz, hogy most e vétel miatt jelentős adósságuk van, melynek terhes kamatait nehezen képesek fizetni, de joggal remélhető, hogy a válságos gazdasági helyzet mulásával, az egyház az anyagi helyzet viruló állapotába jut.

Este a kaszinóban igen népes közvacsora volt, melynek résztvevői túlnyomólag más-vallásúak — lelkes felköszöntőkben ünnepelték Püspök urat.

Május 31-én a reggeli órákban indult el a generális vizitáció *Reformátuskovácsházára*, melynek határán Vásárhelyi Sándor főszolgabíró fogadta és üdvözölte Püspök urat.

A néhány évtizeddel Németországból települt, de nyelvben, érzésben, gondolkozásban

színmagyarrá vált *Nagel* földesúri család előzékeny készséggel bocsátotta díszes fogatait a vizitáció rendelkezésére s azzal ottidőzésük tartama alatt mindvégig vele maradt.

Reformátuskovácsháza a buzgó lelképásztor vezetése alatt a mintaszerű rend megnyugtató képét mutatja.

Estére *Mezőhegyesre* ment át éjjeli szállásra a vizitáció, hol az uradalmi alkalmazottak ének-kara lampionos szerenáddal tisztelte meg Püspök urat.

Június 1-én *Nagymajláth* került sorra. — A község maga egészen a legújabb időkig kincstári birtok volt. A református templomot is az államkincstár építtette 1908-ban. A jórészben szegénysorsú egyháztagok ma alig képesek iskolájukat is fenntartani, ezért az elkeseredés közöttük igen nagy. Püspök úr vigasztaló, lecsendesítő és a bajok orvoslására rámutató szavai látható megnyugvást váltottak ki a presbiterium szívében.

Nagymajláthra a szomszédos községek evangélikus lelkészei is Saguly esperes vezetése mellett egybegyűltek Püspök úr tiszteletére. Felemelő látvány volt, amint az istentiszteletre hat református és négy evangélikus lelkész vonult templomba.

Délután *Békéssámsonba* ment át a vizitáció, ahol azt a lelkészi család szíves vendégszeretettel fogadta. A békéssámsoni egyházközség most súlyos anyagi válság állapotában van. Nehány évvel ezelőtt a piactéren álló templom két oldalára bazárszerű épületeket emeltek és az építkezés céljára a Kisbirtokosok Földhitelintézetéből 5300 dollár kölcsönt vettek fel. Minthogy azonban a legutóbbi két válságos évben sem a kamatokat, sem a törlesztési részleteket fizetni nem tudták, a hitelező pénzintézet az egyházközség összes ingatlanait, beleértve a templomot, iskolát, lelkészlakást és temetőket, elárvereztette és árverésen 17.500 P-ért megvette. A tanácstalan presbiteriumnak Püspök úr a bajokból kivezető megnyugtatót helyezett kilátásba.

Estére Orosházán át *Szentesre* utazott a vizitáció, ahol a vasúti állomáson az éjszakába nyúló érkezés dacára is a presbiterium és népes küldöttség várta és üdvözölte Püspök urat. Az üdvözlőbeszédet az egyházközség lelkes főgondnoka tartotta.

Június 2-án reggel $\frac{1}{2}$ 8 órakor a gyönyörű központi iskola dísztermében gyülekezett össze Szentes város egyházi és világi vezetősége, hol az egyház és a különféle társadalmi egyesületek nevében Böszörményi Jenő lelkészelnök intézett Püspök úrhoz fényes üdvözlőbeszédet. Püspök úr a töle megszokott keretek közül is magasan kiemelkedő hatalmas beszéddel válaszolt az üdvözlésre és magával ragadta az egybegyűlt előkelő közönséget.

Ezután autókon *Szegvárra*, majd *Mindszentre*, délután pedig *Csongrádra* ment a vizitáció.

E három népes hely református lakossága néhány évvel ezelőtt társegyházzá alakult. Lelkipásztora *K. Nagy József*, aki nagy buzgósággal, nagy gondnal és nagy eredményekkel vezeti a róm. kath. tengerbe ékelt hármass egyház ügyeit. Pásztori munkája nyomán idáig is élet, mozdulás, lelkes tevékenység támadt és minden remény meg van arra, hogy itt közele sen meglepő eredmények várhatók.

Szegváron Bécsi Sándor volt községi főjegyző hagyományából imaház és 11 kis hold föld, *Gajda Ignác* és neje hagyományából egy templomnak, vagy iskolának szánt ház.

Mindszenten özv. *Terjék Lajosné* hagyományából házastelek képezi a fejlődő egyház-község tulajdonát.

Csongrád városában lelkes, főleg az intelligens osztályhoz tartozó hívek alkotják a gyülekezetet.

Püspök úr mindhárom helyen istentiszteletet végzett, presbiteri gyűlést tartott a más vallásfelekezetekhez tartozók élénk és lelkesült részvétele mellett.

Nagyszámú küldöttség tisztelgett előtte mindhárom helyen, melyek közül különösen kitűnnek *Csongrád* város főjegyzőjének és *R. Papp Pál* csongrádi főgondnoknak üdvözlőbeszéde.

Estére Szentesre tért vissza a vizitáció, ahol *Csücs Károly* és lekötelező kedvességű felesége vendégszerető úriházának volt szívesen látott vendége *Szentes* város előkelőségeinek részvételével.

Maklár Károly.

(Vége köv.)

KÜLÖNFÉLÉK

A debreceni egyetem rectora dr. *Rugonfalvi Kiss István* ny. r. tanár, a kiváló történész lett.

Új bölcsészeti doktorok. A debreceni egyetemen június 10-én *Ujszászy Kálmán* sárospataki theologiai h. tanár bölcsészeti doktori szigorlatot tett; doktori értekezése „*Rickert tárgyelméletéről*” szólott. — Június 20-án ugyan csak a debreceni egyetemen avatták doktorná *Csiha Antal* hajdúböszörményi tanárt a történelem szaksoportból. A budapesti *Pázmány Péter* egyetemen *Domján János* budapesti Kálvintéri s. lelkész tett szigorlatot a sémi filológiai szaksoportból cum laude fokozattal. Doktori disszertációját „*A deuteronomium kultuszi törvényeiről*” írta. Isten áldása legyen a további munkán is.

A miskolci református presbiterium a harmadik lelkészi állásra egyhangúlag *Pósa Péter* cserépújfalui lelkészt, a nemrég megválasztott és beiktatott alsóborsodi esperest ajánlja.

A sárospataki akadémia igazgatójául a theologiai tanári kar az igazgatói tisztéről lemondott dr. *Vasady Béla* helyébe dr. *Mátyás Ernő* professzort, a főiskola közigazgatóját választotta meg.

A dunántúli egyházkerületi intézőbizottság dr. *Tóth Endre* theologiai tanárt bízta meg a pápai theologia igazgatói teendőinek végzésével.

A nagyszalontai református leányszövetség május 28. és 29. napjain nagyobbszabású leánykonferenciát rendezett, melyen az elszakított területről a Királyhágómellékről közel 200 leány vett részt.

A Magyar Protestáns Irodalmi Társaság június 11-én Makón irodalmi estélyt rendezett, amelyen dr. *Ravasz László* püspök tartott előadást a bizalomról és a kitartás kötelességéről. *Áprily Lajos* költő verseiből olvasott fel.

A pápai theologusok Tóth Ferenc Köre június 11-én tartotta zárógyűlését dr. *Antal Géza* püspök és az egész tanári kar jelenlétében. *Győr Sándor* IV. é. th. predikációja és titkári jelentése után a szaktanárok olvasták fel jelentésüket a tudományos és a gyakorlati szemináriumokban végzett munkákról. A püspök záróbeszédében elismerését fejezte ki.

A vallástanári vizsgálat Sárospatakon folyt le június 14-én *Cziáky Endre* püspökhelyettes elnöklete és dr. *Kovács J. István* egyetemes konventi kiküldött jelenlétében. Vizsgálatra állottak nyolcan. Oklevelet nyertek: dr. *Horkay László*, dr. *Kun Adalbert*, *Lecső József*, *Nagy László*, *Szabó Irén*, *Tóth Ernő*. Egy vizsgázó javít, egy végleg elbukott.

A sárospataki főiskola évváró ünnepélyét június 12-én tartotta, amelynek különös jelentőséget adott *Farkas István* püspöknek a főiskolán végzett látogatása. A hálaadó istentiszteleten imádkozott *Szabó Zoltán* theologiai professzor, az *Igét Farkas István* püspök hirdette. Az istentisztelet után *Elekes Imre* olvasta fel közigazgatói évi jelentését.

Negyedéves theologus ajánlkozik bárhova parochus kisegítőjének július közepétől szeptember elejéig, csekély fizetésért, esetleg csupán ellátásért. Nevezett a szószéki szolgálatokon és irodai munkákon kívül még a gazdálkodásnál szükséges felügyeletet is lelkiismeretesen elvégezné. Mielőbbi megkereséseket e lap Kiadóhivatalához kér küldeni.

A kék Adria partján, a Dalmát tengerpart legszebb öblében lesz ezen a nyáron is a szerb-magyar keresztyén ifjúsági üdülő-konferenciátábor augusztus 1—15-ig. Az útvonal *Serajevon* át s vissza hajóval *Ragusától Spalatoig Zágrábon* át. A közel kétezer kilométeres út s 10 napi teljes ellátás a tengerparton összdíja: 130 pengő. Bővebb felvilágosítást ad a KIE Szövetség Budapest, VIII., *Horánszky-utca 26.*

Földműves ifjúsági konferencia lesz aug. 25—28-ig *Berettyóújfaluban* földműves ifjaink részére. Előadások, szónoklati verseny, vers, párbeszéd, elbeszélés pályázatok a konferencia érdekes pontjai. Kedvezményes vasúti jegy. A konferencia összköltsége 5 pengő.

Nemzetközi ifjúsági tábor Lengyelországban. A *Keresztyén Ifjúsági Egyesületek Világszövetsége* augusztus 13—20. között a lengyel

KIE pompásan felszerelt mzana-dolnai táborában nemzetközi konferenciát rendez, melyre a magyar KIE a bibliás ifjúsági mozgalmak képviselőiből delegációt küld ki. A résztvevők szép tanulmányút kapcsán megismerkednek a kincsekben gazdag Krakóval, meglátogatják a wileickai világhírű sóbányákat, a Magas Tátrát s nyolc napot töltenek a nemzetközi táborban, melyen előreláthatólag 12—14 nemzet képviselői jelennek meg. Részt vehetnek idegen nyelven némileg értő 15—20 éves ifjak, akik kapcsolatban vannak valamilyen evangéliumi ifjúsági alakulattal. Résztvételi díj, melyben utazás és teljes ellátás bennfoglaltatik, 100 P. A magyar KIE mozgalom indokolt esetben rászorulóknak némi segílyt ad. Jelentkezni lehet: Keresztyén Ifjúsági Egyesületek Szövetsége Budapest, Horánszky-utca 26.

Az ungi református egyházmegye lelkész-és tanítói egyesülete június 9-én Nagykaposon értekezletet tartott, amelyen nagyon fontos ügyeket vettek tárgyalás alá. Az értekezlet kimondta, hogy azon egyháztagnak, akik egyházunk kárára mindkét nembeli gyermekeiket a másfelekezetek részére odaigérik, semmiféle egyházi szertartásban nem részesítheti a lelkész, a jelenben még a presbiterium határozatára, mint adminisztrációs határozatra támaszkodva. Az egyházi szertartás megvonásával büntetett egyháztagnak neve az egyházmegye lelkészi hivatalaival körözendő és szószékről kihirdetendő.

A máramaros-ugocjai egyházmegye május 24-én tartotta rendes tavaszi közgyűlését Biki Ferenc esperes és Nagy-Iday Ferenc gondnok elnöksége alatt. Az esperes megnyitójában az elmúlt tíz év történetéről számolt be röviden; örömmel jelentette, hogy a gróf Teleky-család 100,000 koronás alapítványt tett s ez a dolhai egyház fennmaradását biztosítja.

Mikor lesznek a KIE konferenciák? A balatonszárszói ifjúsági táborban három konferenciát rendeznek a Keresztyén Ifjúsági Egyesületek. Serdülő fiúk számára augusztus 8—12 lesz négy napos táborozás. Résztvételi díj mindössze 10 P, melyért hétfő estétől péntek estig kitűnő üdülésben lesz részük. 16 évtől felfelé augusztus 13—17-ig lesz konferencia barátságos atlétikai mérkőzéssel és országos pingpong verseny a KIE vándordíjért. Az idei konferenciákra sok fiatal ember biciklin fog menni, de nem egy helyről hallottuk már, hogy gyalogosan is neki vágnak az útnak. A KIE vezetők gyűlése ugyancsak Balatonszárszón lesz aug. 17—21. között.

Bodor Aladár író, dr. Sebestyén Jenő theol. igazgató, dr. Enyedy Andor egyházker. főjegyző, Veress Jenő tábori alesperes, dr. Vasady Béla theol. tanár, dr. Mátyás Ernő theol. professzor tartanak előadásokat: A nő a mai irodalomban, Anyagi kultúra-lelki kultúra, Új világ teremtése, Női portrék, Állás vagy élet-társ, Kendős leányok-proletár leányok címeken, a Soli Deo Gloria Szövetség június 25—30. közötti főiskolás leány-konferenciáján.

Pár hely van még üresen a Soli Deo Gloria Szövetség középiskolás internátusában. Minden szülő, aki érzi fontosságát és jelentőségét, hogy gyermekét mély református szellemben neveltesse, az egyetlen budapesti református középiskolás fiúinternátusban érdeklődjék a részletek után. Havi díj 80.— P, bennfoglaltatik napi ötszöri bőséges étkezés, korrepetálás, angol-francia-német-holland társalgás, szaktanárok felügyelete. Kérvények lelkészi vagy vallás-tanári ajánlással Budapest, IV. Múzeum-körút 37., II. küldendők július 20-ig.

Főiskolás református fiúinternátus Budapestben az egyetemektől pár percnnyire, a Soli Deo Gloria Szövetség otthonában. Havi 20 P-ért családias, kényelmes otthont és református szellemet biztosít Szövetségünk a bentlakóknak. Kérvények július 20-ig küldendők be IV. ker. Múzeum-körút 37. II.

A legolcsóbb nyári üdülést szerezheti meg Balatonszárszón, ha résztvesz a Soli Deo Gloria Szövetség valamelyik nyári konferenciáján, vagy üdülőtáborán. Fő- és középiskolás református fiúk és leányok, valamint nemdiák leányok táborait rendezi a legjobb üdülő szezomban június végén és júliusban a Szövetség. Aki örömet akar szerezni fiának, vagy leányának, küldje Balatonszárszóra. Részletes tájékoztatót a Központ, IV., Múzeum-körút 37. II. Budapest küld.

Június végéig fogad el a Soli Deo Gloria Szövetség jelentkezéseket délkelet-európai tanulmányúttárra. Résztvételi díj 150.— P. Jelentkezésnél 20.— P küldendő be az útlevelel együtt. (A résztvételi díjban foglaltatik: hajójegy ára, útiköltség Budapesttől-Budapestig, teljes ellátás, szállás, vízumdíj). Részletes programot a Szövetség Központja Budapest, IV., Múzeum-körút 37., II. küld.

Három országban utazhat keresztül 150 P-ért, ha résztvesz a Soli Deo Gloria Szövetség aug. 3—18. között tartandó *délkelet-európai tanulmányúttján*. Az útvonal érinti Erdély legszebb természeti szépségeit. Az útlevelel 20 P jelentkezési díjjal együtt küldendő be. Érdeklődőknek részletesen kidolgozott programot küld a Szövetség vezetősége: Budapest, IV., Múzeum-körút 37., II. emelet.

13 nap Balatonszárszón 23.40 pengő, 33 nap 59.40 pengőbe kerül a Soli Deo Gloria Szövetség református leány, illetőleg fiú üdülőtáborában. Református szülők így gondoskodhatnak legolcsóbban és legjobban leányaik és fiaik üdültetéséről. Részletes tájékoztatót Szövetségünk központja küld (Budapest, IV. Múzeum-körút 37: II.).

TARTALOM: Sz. I.: Megfigyelések kanonika vizitáción. — Hegedűs Kálmán: Könyvtár maradjon-e a kollégiumi könyvtár? — Egyház: Farkas László: Tervezet a stólameg váltás gyakorlati megoldásához. — Problémák: Kósa Béla: Hol jobb? — Tudósítás: Maklár Károly: Generális vizitáció a békésbányai egyházmegyében. — Különlék.

Laptulajdonos: Dr. KUN BÉLA.

Magyarország aranykoszorús mestere

Szlezák László

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál

BUDAPEST-ANYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATOTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

Kitűnő tűtöképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15-48.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1932-1250

Konfirmációra legszebb ajándék!

Dr. Révész Imre: Imádkozó magyar című imakönyve papírkötésben, vörös metszéssel. . . . . P 1:20
Ugyanaz egészvászonkötésben, vörös metszéssel. . . . . P 2:20
Ugyanaz párnázott diszvászonkötésben, vörös metszéssel . . . . . P 4:50
Ugyanaz párnázott bőrkötésben, arany metszéssel. . . . . P 8:40

Konfirmációi ajándéku legalkalmasabb:

Dr. Erdős Károly: Az én vallásom c. kiskönyve. . . . . —66 fillér
Uray Sándor: Iskolások imakönyve —24 „

Konfirmációi előkészítésre ajánljuk:

Soltész János: Konfirmációi Káté . . . P —40
Dr. Halmi János: Református keresztyén Kis Káté a Heidelbergi Káté alapján P 1—
Nagy István: Debreceni konfirmációs Kis Káté . . . . . P —20
Dr. Révész Imre: Öntudatos hit. . . . . P —60

Konfirmációi emléklap,

kicsi, kétszínű nyomással, darabonként. . . . . —08 fillér
Konfirmációi emléklap egyszínű nyomással, darabonként . . . . . —12 „
Konfirmációi emléklap négyszínű nyomással, darabonként . . . . . —20 „

Kapható:

„MÉLIUSZ“

könyv-, zenemű-, papír- és írószerkereskedésben
Debrecen, Ferenc József út 26.